

Luzana Pospíšilová, ilustrace Michal Šušina

Hravá škola hezkého chování

Luzana Pospíšilová, ilustrace Michal Šušina

Hravá škola hezkého chování

 GRADA®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Mgr. Zuzana Pospíšilová

Hravá škola hezkého chování

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 5523. publikaci

Ilustrace Michal Sušina
Odpovědná redaktorka Helena Varšavská
Sazba a zlom Antonín Plicka
Zpracování obálky Antonín Plicka
Počet stran 88
Vydání 1., 2014

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Grada Publishing, a.s., 2014
Cover Illustration © Michal Sušina

ISBN 978-80-247-4261-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9237-8 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-9238-5 (ve formátu EPUB)

Obsah

Předmluva	7
Prázdniny u babičky	9
Povídanka o hrnčířovic Liduše	12
Úsměv hřeje	15
Na nákupu	17
Povídanka o kováři Jírovi	20
Ochota pomoci	24
Na zahradě před domem	26
Povídanka o dvou tkalcích	27
Umění darovat	33
U večeře	35
Povídanka o napravené Apolence	36
Skromnost šlechtí	40
Neposedná houska	42
Povídanka o třech pekařích	43
Přejícnost	46
Jde se do lesa!	48
Povídanka o truhlářských tovaryších	50
Odvaha	53
Malinová nadílka	55
Povídanka o Amálce, Natálce a lesní studánce	56
Trpělivost	61
Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítra	63
Mlynářská povídanka	64

Spravedlivost	69
Nejdřív práce, potom zábava	72
Povídanka o Lojzovi a Rudovi.....	73
Láska	79
Poslední den	81
Povídanka o Justýnce a Cypriánovi	82
Umění odpouštět	86

Předmluva

Anetka má letní prázdniny trávit u babičky na vesnici. Zpočátku z toho moc nadšená není, i když má u babičky svůj vlastní pokojík. Raději by byla s kamarádkami ve městě, ale babička je milá a moudrá žena, která umí vyprávět krásné a poučné příběhy. Pokud budete mít chuť ponořit se do řádků této knížky, dozvíte se společně s Anetkou, jak se ke druhým lidem hezky chovat a jak rozvíjet své pěkné vlastnosti. Babička má v zásobě příběhy o lásce, skromnosti, přejícnosti, o rozdávání úsměvů, ochotě pomáhat, o trpělivosti, spravedlivosti, ale také o odvaze a umění odpouštět.

Protože tato kniha nese název Hravá škola hezkého chování, nechybí v ní také úkoly a náměty k samostatnému přemýšlení.

Prázdniny u babičky

Byly prázdniny. Rodiče museli chodit do práce, a tak poslali Anetku k babičce.

„Babičce aspoň nebude smutno. Beztak je celé dny jenom sama,“ nadhodila maminka.

Anetka nadšená nebyla. Těšila se, že bude o prázdninách klábosit se svými kamarádkami, že se spolu zajdou vykoupat k rybníku, že budou lézt po stromech a trhat třešně, ale u babičky žádné kamarádky nejsou. Babička si povídá jen s dalšími babičkami a dědečky, a to je fakt otrava.

„Tobě dneska ulítly včely?“ zeptala se babička Anetky, když se spolu přivítaly.

„Já žádné včely nemám,“ nechápala vnučka. Vytáhla z auta tašku se svými věcmi a ploužila se do pokojíku, který má babička připravený pro hosty.

„A opravdu máš všechno? Nic sis doma nezapomněla?“ stárala se babička.

Maminka babičku znala moc dobře. Byla to její maminka, a tak už věděla, kam míří.

„Něco si Anetka přece jenom zapomněla,“ přidala se i maminka.

„A co jsem jako podle vás měla zapomenout?“ nechápala Anetka.

„Úsměv přece!“ zasmála se babička.

Nabručená Anetka se zamračila ještě víc. Tohle opravdu potřebovala. Přece jsem k tobě, babi, nepřijela proto, aby sis ze mě dělala legraci! pomyslela si v duchu. Aby ze sebe setřásla babiččiny a mamínčiny dotěrné pohledy, nasadila umělý úsměv a pak se zavřela v pokojíku.

„Ještě že jsem si vzala něco na čtení!“ povzdechla si Anetka a otevřela rozečtenou knížku. Čtení jí ale nešlo. Ze soustředění jí neustále rušila vůně buchet, které babička napekla na uvítanou. Anetka se nakonec nechala zlákat. „Tohle se nedá vydržet!“ řekla a seběhla po schodech z podkrovního pokojíku do kuchyně. Pohled na plnou mísu buchet na stole s kostkovaným ubrusem jí vnesl do tváře úsměv.

„Tak ho přece našla,“ neodpustila si babička svou poznámku. Maminka jí ale pod stolem nenápadně naznačila, aby už raději nic neříkala.

„Můžu si vzít?“ zeptala se Anetka babičky.

„To víš, že můžeš!“ odpověděla babička. „Na téhle straně jsou povidlové a tam u tebe jsou tvarohové.“

„Já je zkusím obě dvě,“ rozhodla se Anetka. U dvou buchet ale nezůstalo. Nakonec jich do sebe naládovala šest. Seděla u stolu, usmívala se a slastně oddychovala. I babička s maminkou se usmívaly a všem bylo příjemně.

„Ani nevíš, jakou jsi mi těmi buchtami udělala radost. Ty je pečeš nejlíp na celém světě,“ pochválila babičku Anetka.

Babička se usmála a řekla: „A ty jsi mi udělala radost, že ses konečně usmála. Víš, jak je úsměv důležitý?“

Anetka jen nechápavě zvedla obočí.

„Tak já ti povím, jak to bylo kdysi s hrnčířovic Liduškou,“ slíbila babička.

Maminka se na židli zatetelila. Babiččino vyprávění milovala i jako malá holka. Teď už od babičky dlouho žádnou vyprávěnkou neslyšela.

Povídanka o hrnčířovic Lidušce

V jedné vesnici bydleli dva hrnčíři. Václav měl malou chaloupku a v ní hospodařil se svou dcerou Toničkou. Manželka mu zemřela už před pár lety, ale Tonička byla veselá děvče, a tak smutek rychle pominul. Václav od rána do večera seděl u hrnčířského kruhu a vyráběl hrníčky, džbánky, talířky a mísy. Práce mu šla od ruky, protože si u ní prozpěvoval. Tonička se starala o domácnost a po večerech hrníčky vlastnoručně malovala. Její kytičky byly stejně veselé jako ona sama.

V téže vesnici byl ještě jeden hrnčíř. Jmenoval se Jan a měl taky malý domek se zahradou. Měl hezkou manželku a dceru Lidušku. Liduška byla hodné děvče, ale byla často zamračená. Možná proto, že o všem tolik přemýšlela.

Každou sobotu se obě děvčata sešla na náměstí. U stánku na trhu obě mladé dívky prodávaly hrnečky. Jejich zboží bylo hodně podobné. Hrníčky i talířky byly naprosto dokonalé a překrásně malované.

„Kupte si hrníčky, malované hrníčky!“ vyvolávala Liduška.

„Kupte si hrníčky, malované hrníčky!“ vyvolávala u vedlejšího stánku Tonička.

Obě lákaly zákazníky stejně, obě měly kvalitní zboží, obě byly mladé a krásné, a přesto Tonička pokaždé prodala mnohem více hrníčků než Liduška.

Lidušce to bylo moc líto. Nevěděla, co si o tom má myslet. Domů se vracela s hromadou hrníčků a hrstkou zlatěáků. Zato Toničce zbylo jen několik posledních hrníčků a mošničku měla naditou kulatými penízky. Byla spokojená a úsměv na její tváři ještě povyrosl.

Tonička se vracela s veselou, ale Liduška si zoufala. Slzičky měla na krajíčku a cestou domů jí nějaká ta slzička občas ukápala na zem. Jedna ze slziček se zakutálela až ke vchodu do podzemního obydlí skřítků Dobráčka. Koukl na slzičku a hned věděl, že je zle. Poznal, že je to slzička smutku a zoufání. Vykoukl ven a uviděl krásnou Lidušku.

„Ale, ale, copak?“ zeptal se smutné dívky.

„Jak to, že nikdy neprodám tolik hrníčků jako Tonička?“ zeptala se třepotavým hláskem.

„Málo se směješ, Liduško. Musíš se na lidi usmívat, protože úsměv má kouzelnou moc, to si pamatuj,“ poradil jí skřítek.

Liduška byla přemýšlivé děvče, proto celou cestu domů dumala o radě, kterou jí skřítek dal.

Další sobotu se jí na tvář usadil milý úsměv. Když začala jako obvykle vyvolávat: „Kupte si hrníčky! Malované hrníčky!“ hned byla u jejího stánku dlouhá fronta. Lidušku to zahřálo u srdce. Najednou neměla nouzi o zákazníky a začala se usmívat ještě víc. Skřítek měl pravdu. Liduška si uvědomila, že úsměv má opravdu kouzelnou moc.

+

Úsměv hřeje

„To bylo moc hezké vyprávění,“ vzdechla obdivně maminka.

„Já jsem to pochopila!“ usmála se Anetka. „Slibuju, že už se nebudu mračit!“

Ještě chvíli si hezky povídaly, ale pak musela maminka odjet zpátky do města. Práce na ni nepočká. Když zůstala Anetka s babičkou sama, zalovila ve své malované truhle, která stála v kuchyni pod oknem, a vyndala nějakou starou knížku. Pěkně ji pohladila a začala listovat zažloutlými stránkami. Pak se zastavila a začala zvědavé Anetce předčítat milou básničku:

Úsměv hřeje

*Když se někdo hezky směje,
jeho úsměv druhé hřeje.*

*Když máš úsměv na tváři,
srdce se ti rozzáří.
Náladu ti vždycky správi
někdo, kdo je usměvavý.
Když chceš lidem radost dát,
zkus se na ně hezky smát.*

*Kdo úsměvy rozdává,
ten je taky dostává.
Tak ať se ti hezky daří
milý úsměv na tvé tváři!*

- Prohlédni si fotografie lidí v novinách a časopisech. Zdají se ti příjemnější lidé, kteří se usmívají, nebo ti, kteří se mračí?
- Všímej si lidí kolem sebe. Jak to na tebe působí, když se někdo usmívá?
- Zkus se celý den na ostatní hezky usmívat. Uvidíš, že to bude příjemné nejen pro druhé, ale i pro tebe.

Na nákupu

Anetka pozorně naslouchala. Najednou se jí u babičky začalo líbit víc než s kamarády ve městě. Odpoledne strašně rychle uteklo a byl čas jít spát. Anetka usnula zachumlaná do peřin a s milým úsměvem na tváři.

Probudila se do slunečného rána. Otevřela okno a hleděla do větví jabloně, na které seděli ptáčci a vesele cvrlikali. Úsměv jí z tváře nezmizel, a to potěšilo hlavně babičku.

„Co budeme dneska dělat, babi?“ zeptala se Anetka u snídani.
„Mohli bychom zajít na nákup,“ odpověděla babička.

Anetku to potěšilo. Nakupování ve městě měla ráda. Koukala do vyzdobených výloh, prohlížela si nepřeberné množství zboží na pultech a v regálech. Tady u babičky to je ale trochu jiné. Obchody jsou tu jenom dva. Řeznictví a smíšené zboží.

Babička nakoupila šunku a maso na vývar. „Nudličky si uděláme samy,“ řekla babička.

„A jak?“ chtěla vědět Anetka. „Nudle se přece kupují v obchodě!“

„Stačí nám jen mouka a vajíčko,“ usmála se babička. „Naučím tě to, chceš?“ Anetka přikývla.

V obchodě se smíšeným zbožím musely stát ve frontě. Anetka si prohlížela, co všechno tam mají. Byly tam hračky, domácí potřeby, sešity, pera, potraviny, knížky, a dokonce i kosmetika. „Takový obchod ve městě nemáme,“ špitla babičce, která stála před ní, a babička potěšeně přikývla.

Na řadě byla zrovna nějaká hodně stará paní. Opírala se o hůlku a trochu se jí třásly ruce. Když hledala drobné v peněžence, mince se jí rozkutálely po podlaze.

Babička se na Anetku podívala a trochu do ní šťouchla. Anetka to ale nepochopila. „Přiskoč na pomoc!“ přikázala babička polohlasem.

Anetka rozvážným krokem došla ke staré paní. Sehnula se a rozkutálené penízky posbírala. Když je podala staré paní, ta jí za to moc pěkně poděkovala. Anetka se vrátila do fronty k babičce a ve tvářích byla celá červená. Úplně cítila, jak se na ni všichni dívají, a bylo jí to nepříjemné.

Babička s Anetkou se konečně dostaly na řadu. Nakoupily, co bylo potřeba, a vydaly se na cestu domů. Na pěšince potkaly tu starou paní. Šla pomaličku a taška s nákupem ji tížila. Babička

do Anetky znova š'ouchla. Tentokrát to vnučka pochopila hned napoprvé.

Přiskočila ke staré paní a zeptala se: „Nechcete pomoct s taškou?“

Paní se s úlevou usmála a ochotně Anetce tašku předala. Pro mladou dívku se taška nezdála těžká, ale stařence s hůlkou byla na obtíž. „Děkuji ti, děvenko. Jsi moc hodné děvče. Jak ti říkají?“

„Jmenuji se Anetka a jsem tady na prázdninách u babičky,“ odpověděla.

Babička je dohnala a stařenku podepřela na opačné straně, než byla hůlka.

Takto obě doprovodily stařenku až před její stavení. Chtěly se rozloučit, ale stařenka je zastavila: „Počkejte ještě chvíli. Anetka si zaslouží odměnu!“

„Já nic nechci,“ bránila se Anetka, ale stařenka jí přesto vtiskla do ruky krásný prstýnek s červeným kamínkem.

„Nemám ho komu dát. Mám samé syny, a těm se taky narodili kluci,“ povzdechla si stařenka.

„Tak děkuji,“ poděkovala Anetka a prohlížela si krásný prstýnek. Pak se všechny tři rozloučily a babička s Anetkou odešly domů.

„Vůbec to nebolelo, vid’?“ zeptala se babička.

„Co?“ nechápala Anetka.

„Vůbec není těžké někomu pomáhat, že ne?“

Anetka se usmála a zavrtěla hlavou.

„Já jsem znala jednoho kováře, který měl moc dobré srdce a každému pomáhal,“ řekla babička a začala vyprávět.

Povídanka o kováři Jírovi

Jíra byl jediný kovář ve vesnici. Měl zlaté ruce a se železem dokázal úplně divy. Jeho srdce bylo taky ze zlata. Kde mohl, tam někomu pomohl.

Když šel v době žní okolo pole, na kterém ženci kosili obilí, vždycky se zastavil a přiložil ruku k dílu.

„Díky ti, Jíro,“ poděkoval mu sedlák. „Obloha se zatáhla, vypadá to na déšť. Bez tebe bychom o úrodu přišli.“